

[Jes Lunde]

cens løbende poster. Historien har efter vor opfattelse givet os ret i, at dette ikke var nødvendigt. I starten af 1980erne steg den offentlige del af valutahjemskaffelsen markant, uden at det belastede landets samlede lånemuligheder. Overrentepolitikken har haft sin væsentlige del af skylden for de lave erhvervsinvesteringer, ligesom Nationalbankens rentepolitik ikke har været fri for politisk spekulation i form af en direkte modarbejdelse af regeringer, der ikke ville makke ret over for Nationalbankens synspunkter.

Hovedpunktet i synderegisteret i den aktuelle diskussion er jo nok den omfattende liberalisering af valutareglerne, idet man her har foretaget sig noget, der dels påfører samfundet omkostninger i milliardklassen, dels baster og binder fremtidige regeringer. Salget af kroneobligationer til udlandet har betydet, at ca. 30 mia kr. af Danmarks samlede valutabehov indtil nu er blevet dækket ved salg af obligationer til markedskurs fremfor direkte offentlig låntagning i udlandet. Renteforskellen har været følelig, og transaktionerne har indtil nu kostet Danmark ca. 1 mia kr. Ved faste valutakurser vil den forøgede rentebelastning af de allerede solgte obligationer være på ca. 0,8 mia kr. årligt.

Det er en i enhver henseende helt urimelig pris at betale for at opfylde regeringens ønske om at glæde EF med en udvidelse af kapitalens frie bevægelighed. Den rentemæssige gevinst i den interne pengepolitik kunne efter vores opfattelse være opnået gennem andre midler: ved diskontopolitik og kassebindingsregler. Vi deler ikke den lære, som hr. Fogh Rasmussen og hr. Gammelgaard drager af erfaringerne i Norge og Sverige. Tværtimod ser vi, at man dér i mange år har scoret en ganske betydelig gevinst ved at føre en mere offensiv pengepolitik.

Den øgede adgang til at optage finanslån i udlandet, hvis blot man er en momsregistreret virksomhed, er heller ikke tilfredsstillende set fra vores synspunkt. Det har gjort det langt sværere for fremtidige regeringer at styre forbruget, idet kreditrationeringen i højere grad vil føre til en fremvækst af alternative kreditmarkeder på det halvgrå marked.

Liberaliseringen af valutareglerne har betydet, at Danmark er blevet mere udsat for international spekulation. Der er skabt en betydelig udenomsparlamentarisk magtfaktor, som det vil være svært for en kommende

regering at udfordre. Et arbejderflertal kan f.eks. forholdsvis let og uden nødvendigvis at være skyld i det komme ud for en devaluering frygt i udlandet. Det kan betyde et tilbagesalg af kolossale mængder kroneobligationer, som fuldstændig vil slå bunden ud af valutakassen og bringe renten op i rekordhøjder.

Jeg har noteret mig, at det er kutyme både i regering og Nationalbank at sige, at det formentlig er institutionelle investorer, pensionskasser og den slags, der ligger inde med obligationerne, og de flytter dem ikke rundt. Jeg skal i den forbindelse henvise til, hvad Børsen skriver i dag:

»I tredje kvartal var der et nettosalg af danske obligationer til udlandet på godt 1 mia kr., men det dækker over et bruttosalg på ikke mindre end 17,9 mia kr. og et tilbagekøb på 16,8 mia kr. Det betyder, at samtlige kroneobligationer i udlandet i gennemsnit passerer den danske grænse en gang hvert halve år.«

Det vil altså sige, at kroneobligationerne sidder meget løst og sagtens kan tænkes anvendt i en spekulativ sammenhæng.

Dertil kommer, at de mange finanslån også har gjort en hel del danskere til potentielle spekulanter mod kronen. Det er sandelig ikke nogen behagelig morgengave, man har beredt det næste arbejderflertal. Det kræver mod, hvis den regering ikke skal snuble i starten.

Ikke desto mindre er det SFs opfattelse, at arbejderflertallet må forsøge at genvinde Danmarks pengepolitiske handlefrihed, selv om det koster valutauro og måske sågar forsyningsproblemer i en periode. Fuldt handlefrihed kan vi først for alvor vente, når der ikke længere er underskud på betalingsbalancen, og SF lægger derfor afgørende vægt på, at betalingsbalanceproblemet må finde sin løsning inden for en meget begrænset årrække.

Men trods gælden er der visse muligheder for at manøvrere pengepolitisk, hvis folkettingen vil slås for det. Derfor er det vigtigt at slå bremserne i over for yderligere bindinger af pengepolitikken såsom de tilløb til en de facto-valutaunion, som det økonomiske råd peger på. Glædeligvis har der fra politisk hold været en afstandtagen fra ideen. Således siger også økonomiministeren i sin redegørelse til folketingets politisk-økonomiske udvalg